

This entry is part 3 of 4 in the series Karel Veliký - Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“

Karel Veliký - Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“

Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 1

Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 2

Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 3

Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 4



Specifikované spravedlivé certifikáty

Posledně jsme popsali Poundův první krok k nápravě stavu masové nezaměstnanosti, která na počátku 30. let postihla všechny věkové vrstvy obyvatelstva v USA i v Evropě. Je jím nová důsledná dělba práce na základě zkracování pracovní doby, přičemž je zdůrazňován i aspekt „kvality života“, neboť „čas nejsou peníze, ale je to skoro všechno ostatní“. Čekat, že příslušníci civilizované komunity budou ve 20. století pracovat osm hodin denně, je pro Pounda stejně hloupé, jako kdybychom čekali, že „sedlák bude zahřívat vlastním dechem každičké semínko; drůbežář sedět své slepici na vejcích“.

Druhým krokem je, „postarat se o poctivé stvrzenky za vykonanou práci“. Když se něco vyrobí, musí se to nějak ocenit, k existujícímu zboží se musí vydat doklad, stvrzující jeho cenu. Můžeme říci, že peníze představují pravdivé stvrzenky na existující zboží? Nebo je to čarovná formulka? Finta, která nemá s existujícím zbožím co dělat? Čím dál tím větší podíl zboží totiž svou řádnou stvrzenku nedostává.

My umělci to známe už dlouho a smějeme se. Bereme to jako trest za to, že jsme umělci, nic jiného jsme nečekali, ale teď se to stává řemeslníkovi, a protože takových řemeslníků, úředníků atd. je spousta, tahle čertovina uvrhla svět do bídy. Umělec ještě mohl prokličkovat skulinami, pár tisíc umělců mohlo něco ušvindlovat nebo se čas od času protlouct, ale miliony lidí těmi skulinami neprojdou. [1]

Stvrzenka za vykonanou práci se této práci musí rovnat. Nyní ale spravedlivě nárokový, konkrétní poukaz na určitý statek pozbývá často na ceně ve vztahu k obecnému poukazu – penězům. Příklad: když je stvrzena úroda příliš velkého množství kukuřice, stvrzenky za její pěstování nebo příkazy ji dodat budou méně oceněny. Finance finančníků jsou povětšinou tímto žonglováním s „obecnými poukazy“ proti poukazům „specifickým“. Pound proto radí



vydávat „řádné stvrzenky“ mimo „běžné oběživo“ (peníze), tedy vlastně to, co Silvio Gesell posléze označí souslovím **místní měny**, jako „specifikované spravedlivé certifikáty“. Ani ty však nebudou automaticky stabilizovat měnu nebo vytvářet spravedlnost, nebude-li se při výrobě zboží (produkci potravin atd.) používat zdravý rozum. Pound proto volá po *plánování*:

Bud' musí jednotlivec používat inteligenci, nebo musí nějaká uskupení jednotlivců (stát nebo cokoli) přesvědčovat nebo předvídat nebo radit nebo řídit.

Příroda vytváří nadprodukcí. Nadprodukce není na škodu, dokud nepřeobchodujete (nejdete pod cenu).

V politice je hlavní problém naší doby najít hranici mezi záležitostmi veřejnými a soukromými.

V hospodářství to znamená najít prostředky, jak udržet obecné oběživo v pohybu tak, aby poptávka jednotlivce nebo každopádně jeho nezbytný požadavek nepřesáhl výši obecného oběživa v jeho kapse v jakoukoli chvíli nebo v jeho dosahu.

Posun prostřednictvím dvou kroků je tím dokončen: chápeme-li totiž peníze (místní měny) jako stvrzenky za (opravdu) vykonanou práci, nejjednodušší prostředek, jak udržovat jejich rozdělování, je rozdělovat práci. Reálná „stvrzenka“ musí účinkovat v jakémsi dohodnutém poměru. Vydávání musí být zároveň spravedlivé, tj. ani moc ani málo. Za každou hodinu práce (lidské nebo kilowatthodiny) hodinová stvrzenka. Pound je plně pro „řízenou inflaci, je-li tím míněno, že bude-li vyrobeno více zboží, musí být zaručeno více stvrzenek“. Ale:

...veškerá dosud předkládaná oficiální vládní inflační opatření nechávají otázku řízení stranou. Řídící místnost je totiž tmavá místnost v zadní části banky, skrytá za těžkými purpurovými závěsy. Nikdo nesmí vidět, co se tam děje. Co se dělo v Bank of USA, než pan Van Buren založil Nezávislou státní pokladnu? Co se dělo? Inflace ve prospěch hrstky lidí.

Přitom však nejspíš není vůbec nutné, aby mzda za čtyřhodinovou pracovní dobu místo osmihodinové byla snížena přesně o polovinu, poněvadž: „mzda se teď měří v měně, což je pouhá konvence, a opatřit si kousek papíru s desítkou není o nic těžší než si opatřit kousek papíru s pětkou nebo dvacítkou“. Existují úvěrové plány, které by tak mohly zařídit, aby na kousku papíru zůstala desítka, i když se pracovní doba zkrátí na polovinu. „Zvýšit objem peněz v oběhu, aniž je znehodnotíme, je snadné“, tvrdí básník.

Termín inflace by se podle Pounda měl omezit právě jen na označování „nepoměrného a fingovaného navyšování množství papírové měny, navýšení, které není v žádném poměru ke skutečnosti, nebo má ke skutečnosti fingovaný poměr“. Pro náležitě navyšování užívá termín RŮST.

Nazvali byste to inflací, když vydáte lístky na každé sedadlo v sále, přestože v sále nebylo ještě nikdy plno nebo nebyla prodána víc jak čtvrtina sedadel, protože lístků nebylo dost?

Inflace by byla, kdyby se vydalo víc lístků, než kolik je sedadel v sále. (...) Možná, že je inflace



jen jiné, dvojnásobné a zastírací označení pro tučt nebo víc čachrů.

Požadavky přerozdělování práce a spravedlivého (nebo alespoň ADEKVÁTNÍHO) rozdělování poukázek ovšem otázku počítání nákladů neřeší. Příklad: za strom platíte pokaždé, když si kupujete kousek ovoce. Strom musí být samozřejmě zachován a nějaký zlomek na cenu ovoce musí být přidán, ale výpočet tohoto zlomku by se měl vyvarovat hrubých chyb. Poněvadž taková chyba by nepochybně mohla, přiznává Pound, dobré účinky krátké pracovní doby zničit: „Tak jako pacient může snadno zemřít na jednu nemoc poté, co jste ho vyléčili z jiné.“ [2] Ke správnému výsledku nevede však žádná jiná rovnice než co největší ostražitost co největšího počtu těch nekompetentnějších.

Jeden člověk, který usne u výhybky, může vykolejit vcelku dobrou železnici. Ve světě Kreugerů a Baruchů můžete říci, že přístrojové desky jsou (záměrně) zahaleny tmou. A i když všechny řešitelné problémy budou vyřešeny, jasně a otevřeně, stále tu bude „příležitost“, stále bude třeba používat hlavu. (...) Používat inteligenci ve věci: co a kolik toho vyrobíte.

Na to lze samozřejmě odpovědět: „Všechno, co je užitečné a potřebné“. A kolik? na to lze odpovědět: „Tolik, kolik je zapotřebí“ – s jistou odchylkou pro případ nepředvídaných okolností. Zní to velice mlhavě, lze to ale redukovat na matematické rovnice a pojednat vědecky. Tyto rovnice (algebraické rovnice) nebudou znamenat pouhé množství náhodně vyhanané nahoru, jako je tomu dosud. [3] Jejich výsledky budou ovládat délku pracovní doby, tj. počet pracovních hodin denně, za které je člověk placen.

Nad ně si může malovat obrázky na stěnu, čalounit křesla, chovat bojové kohouty, kupovat si losy do loterie nebo si dopřávat jakoukoli podobu skromnosti či rozhazovačnosti, jaká odpovídá jeho temperamentu (pokud svou činnost omezí na své vlastnictví). Na svůj vlastní dům a práh.

Kruh se opět uzavírá. Brožura končí třemi základními, shrnujícími směrnici pro ty, kteří se v Anglii a Americe chtějí brát za nový pořádek:

I) Když je něčeho dostatek, měly by se najít prostředky, jak ho dostat k těm, kteří ho potřebují.

II) Než si bude národ dělat starosti se zbytkem světa, má se postarat o to, aby jeho vlastní občané dostali, co jim patří. (Pokud ne, jaký má pak smysl být „spojení“ a organizování jako stát? Co to znamená občan?) [4]

III) Když potenciální produkce (= možná výroba) čehokoli stačí na to, aby uspokojila potřebu všech, má se vláda postarat o to, aby se uskutečnila jak výroba, tak distribuce.

Poznámky DP:

1. Dnes je systém poučeně přenastaven: existence milionů je závislá na „kličkování skulinami“, „švindlování“, podmiňování, obchodu s iluzemi, „public relations“, fikcích



ratingových agentur etc.

2. Uvedena jsou i jiná rizika: Pound se nevyhýbá výčtu omylů a zločinů, k nimž podle všeho může v jím navrhovaném systému docházet.

3. Pound tu navíc ještě přímo nepřipomíná strašlivé plýtvání – od cestování zboží tam a zpět (a nezřídka i zase „tam“) po záměrné ničení vyprodukovaného. Poukazuje na ně jen zprostředkovaně – skrze problém distribuce (někde je nezužitkovatelný přebytek, jinde nic). Konkrétní příklady však uvádí ing. František Munk v knížce *Nové hospodářství: studie o hospodářské revoluci XX. století*, Praha 1929, s. 43 aj.

4. Přihlášení se k izolacionismu. Poundův „fašismus“ je tak jako u mnohých jiných teoretiků a literátů meziválečného období pacifistický. Např. pro Francouze typu Jeana Giona nebo L. F. Céline byla pozdější Mnichovská dohoda požehnáním (Beneš – „lokaj lóží“ odedávna), stejně jako francouzsko-německé smiřování. Pro ně jako pro Pounda to byli opět Židé, kdo štvál do války pro svůj zisk a světovládné cíle: „Dej se do válčení! Židovské bratrství tě, parohatý, zaprodaný, podvedený, přihlouplý Kelte, volá!“

Srov. také Adam Votruba, *Paradox úroků: dějiny konceptu bezúročné směny*. Praha 2013. články *Peníze bez úroku za Velké hospodářské krize* a *O bankách, penězích a záludnostech exponenciálního růstu*.

Series Navigation

<< Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 2 Čas nejsou peníze. Ezra Pound a jeho „Abeceda ekonomie“, část 4 >>